

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1.70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
на пів року	8 рублів
на місяць	1.70 рублів

Додатково члени по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми видвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год понолудня

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. п. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Парламентарне і політичне положенє.

(X) Парламентарне і політичне положенє сьогодні так само запутане, як було перед тижнем, перед проголошеною вівторник мистецкою промовою міністра-президента д-ра Кербера. Ключ сего положеня находит ся в руках Чехів, а дїставши сей дорогоцінний ключ в свої руки, не хотять єго видати без видимих успіхів для свого народу. І нема ніякого способу вирвати сей ключ з рук Чехів, поки не вдоволять ся їх домагань. Нема отже иншого виходу, як по доброму пересправляти і наклонити Чехів до уступок. Ціна, за яку Чехи готові видати сей цінний ключ до розв'язки запутаного положеня, є відома, се чеський язик у внутрішнім урядованю. Одначе німецькі сторонництва не хотять і чути про се, щоби за ту ціну видобути сей дорогоцінний ключ. Але хоч як уперті є німецькі сторонництва, бачать они вже, що справи не посувають ані на одну пядь вперед, наколи Чехи будуть опирати ся. Задлятого і Німці вже пересвідчили ся, що нічого з сего не вийде, наколи они лише будуть рівнодушно приглядати ся опорюванню Чехів, але що треба і з свого боку приложити руки до поліпшеня політичного і парламентарного положеня. Німцям прийшли в підмогу політики з польского Кола, а особливо вельми рухливим показав ся гр. Водзіцкий, і так зробила ся в головах сих гадка коаліції, коаліційного міністерства, гадка віднови з. зв. триножної більшости парламентарної, зложеної з Поляків, Німців і Чехів.

Гадку коаліції прийнято прихильно в найвисших кругах, а також др. Кербер готов її прийняти радо під свої опікунчі крила і стати на чолі коаліційного міністерства, щоби лише уможливити роботу в радї державній. Що польске Коло зуміло би тут для себе подбати про відповідні користи, про се нема сумніву, питанє лише, як відносять ся до евентуальної коаліції німецькі сторонництва а як Чехи. Після розбитя німецької *Gemeinbürgschaft* справа тепер о много трудніша, як давнійше. Коло здійсненя коаліції заходить ся вельми пильно вірноконституційна шляхта, але з инших сторонництв не можна би ніяк обійти найбільшого т. в німецьких людювців. Тимчасом і консервативні Німці з центра, з групи д-ра Катрайна раді би тут скористати, а так само антисеміти, котрі тепер так зросли в силу в долішній Австрії і у Відні.

Чехи не були би також від того, бо й між ними є кандидати, які давно вже бажать засісти на міністерських фотелях. Але з огляду на виборців не можуть сим-тим вдоволяти ся. Після *Politik* вдоволили-б ся они частковим введєнем чеської мови у внутрішнім урядованю, а Німцям за те мало би бути признане утворенє виборчих курій в кр. соймі чеськім і поділ на округи.

Останними днями прихильники чесько-польско-німецької коаліції так пильно трудили ся, що навіть уже зложили готову

лісту: Др. Кербер міністер-президент і управитель міністерства внутр. справ; др. Крамарж міністер скарбу; др. Бернрайтер — торговлі, гр. Водзіцкий — рільництва; др. Лямаш або др. Мадейський — судівництва, гр. Штірг — просьвіти; Кафтан — залізниць; др. Дершата — німецький, др. Резек — чеський, др. Пєнтак — польский міністер без теки.

Чи однак та коаліція зуміла-би супроти радикальних елементів, які всеж таки зможуть спиняти і ударемняти роботу, перенести державні конечности без наданя нового регуляміну, о тім можна що найменше сумнівати ся і задля того і справа регуляміну висував ся рівночасно на перший плян. Переговори про коаліцію ведуть ся поки-що дальше, а др. Кербер докладає всіх сил, щоби раду державну впровадити в рух.

Академічний фонд.

На дневний порядок публичної дискусії виринула справа дальшої долі академічного або т. зв. сецесійного фонду, який свого часу збрала суспільність для попертя змагань студентства в борбі за рідний університет та для піддержаня сецесіоністів на чужині, а якого рента (коло 20.000 К) остає єще тепер під управою дотичного комітету.

Отже академічна молодіж видвинула сю справу перед публичну опінію, відбувши єводї в тій справі віче та оповістивши в «Ділі» перехід дискусії та ухвалені резолюції.

В тім справозданю зазначено згідність усіх присутних около 100 академиків що-до таких поглядів на цілу і ціль сецесійного фонду:

- 1) Сей фонд має явно політичний характер, бо зібраний підчас «великої політичної акції», якою була сецесія.
- 2) Гуманітарної, ані культуральної ціли не має зовсім сей фонд, бо в такім разі була би єго суспільність зложила вже давнійше, перед сецесією.
- 3) З покінченем сецесії молодіж утратила всяке право користувати ся сим фондом.

Молодіж признає оставшу готівку на страйки, як на подібну до сецесії, загально-народну, політичну ціль.

Ми навели тут головні точки дискусії дословно, а розділили їх «по пунтам» тому, щоби они самі собою вказали свою недостаточну аргументацію. Одна точка збивав другу і аж дивно стає, що вічевики і речники не добавляли, що самі собі противорічать.

Легко заперечити, що складка на сецесію не мала «ані гуманітарної, ані культуральної ціли», але трудніше доказати се. Руско-українська праса підирала цілий рух університетської молодіжи, як змаганє на національно-культуральній ниві і в тім дусі взивала і закривала суспільність до складок, сама підняла ся збирани жертв і оповіщувала викази у своїх стовпцях.

Так само, ми переконані, думала також і ціла жергволюбна суспільність, ба навіть в дотичних відоввах самої молодіжи вказувано на культурний (та не політичний) зріст

русского народа, потребу і доконечність університету для руско-української науки (а не політики) і велике значенє університету задля впровадженя руско-українського народа в ряд культурних народів Європи.

Політика була тут ні при чім, хіба що будемо виходити з польско-шовіністичного становища і всяке руско-українське національне назвемо політикою. А цілю сеї тактики з польської сторони є лише те, щоби вказати, що наші національні змаганя не виходять з дійсної потреби, але є штучно викликані «політикою». Як всяке руске письмо, або навіть руске слово польські шовіністи називають «політикою», бо немов то кождий Русин знає по польски, так і нашу університетську справу они раді би представити «політикою» як-раз у тім змислі. Чи станіславівська гімназія є «політикою»? Для польских шовіністів так, а не для нас, для нас є она культуральною потребою! Тому то і молодіж, представляючи сецесію «великою політичною акцією», тільки шкодить тій культуральній справі Руси-України, для якої і вона і суспільність вже понесла стілько жертв, а єще богато, богато мусить дочекати.

Що дальший висказ, немов то молодіж «стратила право користувати ся фондом» і разом «розпоряджує» ним після своєї волі, є не лише противорічним, але таки недорічним — сего відай і не треба доказувати. Але ми постаравмо ся пояснити сю справу ширше і докладнійше.

(Дальше буде).

Хліборобський страйк в державній радї.

Промова пос. Дашиньського.

Бесідник вертає відтак до платні за роботу. Робота коло одного гектару поля коштує в долішній Австрії 63 зр., в горішній 47, на Шлеску 34, в західній Галичині 20, а у східній 18 зр. Бесідник вичислює дальше докладно, як платять за роботу у таких великих панів, як кн. Сапіга, міністер гр. Голуховський, гр. Водзіцкий, гр. Борковський, гр. Баворовський, гр. Лянцкоронський і и. Шож дивного, що таким великим панам зараз з першою помічню посирили старости, скоро селяни зажадали ліпшої платні за роботу — що старости узнали себе відразу за вірних і послушних слуг не правительства, а тих панів шляхтичів, котрих мають під боком!

В Станіславові пр. зібрани ся пани на нараду, де явив ся також староста Прокопчиц і упевнив панів, що як дотч, так і дальше буде всіма силами старата ся, щоби не допустити агітаторів до свого повіту. Коли кілька днів пізнійше скликано до Станіславова віче, на котрім мало ся говорити про «економічне положенє робучого народу в Галичині», п. староста заборонив те віче! Бережанський староста вівзав до себе управителя двірського обшару з Мечишова і докоряв єму, що підвисив людям платню і тим шкодить сусідним панам. В золочівськім повіті повітовий комісар Слонецький сказав в Гарбузові, в посілости гр. Водзіцкого, що не допустить до згоди між страйкарями а двором. «Граф — каже — не підвиснить платні; від того вже я тут є!» Ось від чого є п. повітовий секретар!

При сій нагоді показує Дашиньський фотографію власноручного письма «того лайдака Сло-

некого» до гарбузівського учителя. (Се факсімільно репродуковано свого часу «Діло» і ми подали були його дослівний зміст. — Ред.) Знаємо також, як ті вибори переведено. Місцевий священник дізнався о них і прийшов з двома людьми до громадської канцелярії та каже: «Чую, що тутки відбуваються вибори; у мене доперва 9. година, а вибори назначені на 10 ту». — «А у мене — каже Слонецький — вже 10-та». (Сьміх). Тоді каже священник: «Я хочу голосувати». — «Добре! — каже Слонецький: — Ще тільки Вас допущу до гол сованя». — Священник віддав свій голос. Тоді каже Слонецький: «Голосувало трох виборців: вїйт, учитель і священник. Вїйт голосував на учителя, учитель на вїйта, а голос священника розстрілений. (Гучний сьміх.) Отже вибрані вїйт і учитель».

А ходило тут о вибір посла п. Аполінарія Аворського! Отже й не дивниця, що др. Кербер нічого не робить. Він може тутки говорити, що хоче і як хоче, але против стасьчиківської банди він нічого не вдіє, він не сьміє навіть мішати ся. Той Слонецький — він знає дуже добре, хто він є: він тепер перший патріот! (Сьміх.) Газети пишуть, як то він тепер скликує хлопські вєци, як він збирає для хлопів горівку і ковбаси, щоб би мали що їсти й пити на вічу. Словом, він тепер великий патріот! (Сьміх.) Я розказав тую пригороду лише для поясненя, як то воно у нас діє ся. Очевидно, що ані в гадці собі не маю, щоб се на щось здало ся, бо п. Кербер в Галичині цілком певно менше значить, ніж такий Слонецький.

Дальше бесідник вертає до поступованя галицьких старостів. Відчитує указ гусятинського паші Дільця з дня 27. вересня 1902 ч. 29.656 до о. С. Матковського в Босирах (читає): «На Ваше донесенє, що хочете скликати народне віче до Копичиньця на д. 1. жовтня 1902 заявляю, що письмом з д. 19. липня 1902 ч. 91 заборонив я в цілїм повіті всякі збори і віча і що тої заборони доси я не відкликав, ц. к. староста Дільц». Отже рівно 2½ місяця тривав в гусятинськїм повіті вїймковий стан і ніхто тим не журив ся! І щож? Чи се може жарти або кпини, коли скажу, що п. Кербер против такого Дільця є нуждар? (Сьміх.) Ану нехай спробує скасувати на 2½ місяця свободу зборів! Спробуйте раз, ексцеленце! Тоді ані дві неділі не останете міністром. Тоді всі газети накинуть ся на Вас, вилають Вас, назвуть тираном, то що. А дивіть на Дільця, що за можний пан з него! І що єму зробите? Він зломив закон та ще й підписав ся і чванить ся тим в білий день!

Другий указ, старости скалатського, з дня 23. липня 1902 ч. 14144. В тім указі п. староста називає страйк відбиранєм робучої сили і вимушенням, а вкінці каже: «Ті громади, що не подбають у себе о порядок і спокій, дістануть за кару войскову асистенцію». (Сьміх.)

Указ збараского старости п. Теліховського, з д. 18. липня 1902 ч. 54. Сей толкує страйкарям, що двори дадуть собі раду і без місцевих робітників та вкладає на громадські уряди обовязок впливати на людей, щоби з дворами погодили ся на «можливих» услівях. Як ті «можливі» услівя в указі старости треба розуміти, се знаємо дуже добре.

Бесідник розказує ще такі пригоди п. Гневоша на доказ, як власти віддавали ся на услуги дідичам. На першу вість про страйк сировадив собі п. Гневош з Манастирських драгонів чи уланів і довго тримав їх у себе. Спровадив також осібним поїздом сторонних робітників, але ті повтікали єму на стації в Озерявах. Тоді удав ся він до урядника на стацію, вилаяв єго за утечу робітників і зажадав, щоби телеграфічно повідомити жандармерію в Манастирських, щоби вилловити утікачів. Коли урядник не хотів того зробити, то п. Гневош обсмарував єго опісля перед міністром залізниць, що він стояв по стороні страйкарів, хоч жаден порядний чоловік не міг би сего взяти урядникови за але. Отже вислало староство до него окремого політичного урядника, п. Мадейського, котрого кілька неділей годовано у дворі. (Сьміх.)

Вже по страйках зажадало галицьке намісництво від старостів сировадив про причини, перебіг і наслідки страйків. Отже перемишлянський староста виписав на вісьмох аркушах, що причиною страйку є нужда, що майже в цілїм

повіті платять за роботу не готовими грїнами, а квітками, що хлопів нечувано визискують. Те сировадив звернено старості назад з увагою, щоби не прислав таких односторонних сировадив!

Що до поведєня судиїв і державних прокураторів ударяє головню на те, що без достаточної причини придержувано в слідчій вязниці по кілька неділей або і місяців людей, котрих потому або цілком увільнено від вини і кари або засуджувано на арешт лише за переступство коалїційного закона. Вкінці відчитує судовий вирок, виданий повітовим судиєю Козловским з Нового Села. У вироку тім сказано, що 12 селян — они там вичислені по імені і звиску — є винні, «бо в липни 1902 р. перед живими в часі, не означенім докладно, утворили страйковий комітет». Більше у вироку нема нічого. Отже п. Козловский навіть не знає, що в Австрії від р. 1870. є коалїційний закон! Судия п. Козловский карає людей за закладанє тайного товариства, хоч після коалїційного закона страйкові комітети є дозволені і зовсім не є тайним товариством!

П. Дашинський пояснює, що в західній Галичині нема кому страйкувати, бо відтам що року виходить до 100.000 людей на роботу до Прус і до Саксонї. Остерігає перед сировадиванєм чужих робітників на живна, мов на насьмішку галицькій нужді. Приводить населєнє до розпуки, се злочин, на який не повинен призволити жаден міністер задля тих 55 чи 63 голосів в парламенті.

Ся справа не обурювала би так дуже, коли би стасьчики вели лише економічну борбу з народом, своїм економічним і соціальним противником. Алеж бо шляхтичі не тільки жєбрали у Відні о військо, жандармів, державних прокураторів і судиїв: але они затревожили і обдурили два народи; они ті два народи в краю, що могли би спокійно і згідно жити з собою, розбісили на себе і таку пропасть провалили між ними, що дальше й всі шляхтичі разом не будуть годні її зарівнати. Національний шовїнізм роздмухано аж до ненависти; Русинів напятавано відвічним ворогом Поляків; кожного, хто не станув по стороні кількох подільських пявок, названо зрадником народної справи. Отже, мої панове, яку задачу має там польський наїрід? Коли має бути правдою, що польський наїрід стане колись до бою против царського ярма; коли має бути правдою, що Австрія на Поляках дав приклад, як повинно ся обходити ся з народом і єго правами та потребами; коли те все має бути правдою, то питаю вас: чи ви засліплені, що раз враз змушувате Україну і закордонних Русинів указувати, що в Австрії під польским ярмом було би їм вєще гірше, ніж під московским ярмом? Чи хочете, щоби се порівнанє чим раз більше виходило на нашу некористь? Щоби вам добре діяло ся, щоби ви мали мандати, щоби ви без праці, без науки, без доброго господарованя могли щось значити в краю і в державі, має наш наїрід жєрти ся з Русинами, позбувати ся в їх приятелів на сьвітї і довкола робити собі лише ворогів? І що дастьє нам за се? Вашу ледачість, вашу неспосібність, ваше неучтво, вашу некультурність!

Така політика, мої панове, то політика остратного дурака, політика засліпленого. І на жаль, як-раз диятого тримає ся її австрійське правительство. Чи не було-ж би розумно і сировадливо сказати галицьким Русинам і Полякам: дамо вам свободу, дамо вам хлїба; виторимо у вас притягаючу силу для цілої України і для цілої російкої Польщі; будемо дбати про образованє вашої молодїжи, приковаємо тую молодїж до себе і здобудемо тим схід! Але замість того всего пестимо пявок і виховуємо собі на східній границі смертельних ворогів!

Говорю се в очи гр. Дїдушицькому, — сказав бесідник — бо то він дав своє імя для кровавих виборів, бо то він завсїгди цілий наїрід вганяє в се страшне положєнє, бо то він не вмів повести ріжницї межі інтересами бідного робучого народу а своєї кліки.

Русини від часу до часу люблять відгрозжувати ся, що всіх Поляків виженуть за Сян. Але се дитяньство! Русини одного Поляка не зможуть вигнати за Сян. Жидів від 2000 лїт проганяють в цілїм сьвітї, та знівідки ще ні од-

ного не прогнали. А в тім що се значить той Сян? Чиж і по тім боці Сяну нема пів мільона Русинів? Тількиж тої грїзби жаден розумний Поляк не возьме за правду. (П. Пастор: «Але Русини мають се в своїй програмі». П. Романчук: «Неправда!») Ні, в програмі сего не мають; лише газети так пишуть, а се цілком що иншого.

Колиж пани гадають, що роздуванєм національного шовїнізму межі селяньством поможуть собі і своїм матеріяльним інтересам, то дуже помиляють ся. За кілька лїт не будуть уже мати покїрного селяньства, а виторять з него класу людей, що домагати ся буде не тільки економічних пожитків, але й політичних та національних прав. А скоро раз селяньство зажадає політичних і національних прав, тоді панованє шляхти скінчило ся раз на все, бо тоді селяни мусьят вибрати собі инших людей до сойму і до державної ради.

Колиж соціальні демократи — сказав бесідник на закїпченє—є одиноким сторонництвом в польскїм народі, що має відвагу ставати в обороні руского робучого народу, то они знають, що тим боронять також інтересів польского селяньства. Як би сего року для зломаня руского страйку були дали ся узжити Мазури, то прийшов би колись час, що застрайкували би Поляки, а до зломаня страйку кликало би Русинів. А так при солідарности одні і другі можуть лише зискати. Диятого стоїмо за солідарностию всего робучого народу в Галичині; диятого стою отверто по стороні страйкарів против дїдичів-дерунів. А що ми є тут в сїй палаті слабим сторонництвом і не можемо жадати, щоби нам вірено на слово, диятого звиваємо всю палату: Ходїть з нами до того краю нужди і голоду і переконайте ся самі, чи те все правда, що я тут казав! Диятого я й жадаю, щоби вибрано тут комісією з 25 членів для розслідженя справи. Отсе зміст мого наглого внесєня! (Живі признаня і оплески).

Н О В И Н К И.

— **Калєндар.** В середу: руско-кат. Павла ап., Клявдії; рим-кат. Елисавети. — В четвер: руско-кат. Єрона; рим-кат. Фелїкса.

— **Перші „загальні збори“ тов-а „Академічна Громада“ у Львові** відбудуть ся на університетї в неділю 23. падолиста 1902 о 2. годинї пополудни зі слідуючою програмою: 1) Отворєнє зборів; 2) Вибір предсїдателя; 3) Відчитанє статуту; 4) Вибір голови; 5) Вибір видїлу; 6) Внесєнє. — З огляду на се, що товариство «Академічна Громада у Львові» є одиноким огнищем, яке групує коло себе академічну українсько-руську молодїж, просять члєни-основателї в імя обовязку вписувати ся як найчисленнїше в ряди членів товариства. Вступне (1 К) можна складати на руки одного з підписаних. Львів 17. XI. 1902. За членів-основателів: *Павло і Йосиф Чайківські.*

— **Личні вісти.** Краєвий маршалок гр. А. Потоцький виїхав до Ланьцута на лови, а поверне до Львова в четвер.

Вінчанє панни Клявдії Ярослави Дрогомирецької, доньки Микола Дрогомирецького, нотаря в Чернівцях, з п. д-ром Євгеном Кобринским, ц. к. санїтарним концилїєнтом, відбуде ся дня 25. падолиста с. р. в греко-кат. парохїяльній церкві в Чернівцях о 12. год. в полуднє. — Вінчанє п. Осипа Проця, укітч. богослова з п. Аврелїєю Сосабовскою відбуде ся дня 20. с. м. о 7. год. вечером в церкві катедральній в Станиславові.

— **Наш земляк п. Адам Дїдур,** артист варшавської опери, тяжко занедужав в Варшаві.

— **Огонь.** В Серниках горішних коло Рогатина вибухнув онодї в ночи огонь і знищив всі будинки парохїяльні, церкву і три селяньські господарства. Шкода виносить до 35.000 К. Церква і парохїяльні будинки були обезпечені на 16.000 К. Огонь вибухнув в дровитні, а звідки взяв ся, не знати.

— **Шкоди від морозу в—Бразилїї!** Передпоследне число «Gaz. polsk-oi» в Курїтібі (з 11. жовтня с. р.) доносить про великі шкоди від морозу в Парані. (Парана лежить під 25° пол. шир. геогр. т. є. так як північна Африка на нашій півкулі!). Іменно пишєсь там між иншим: Горох зовсім пропав, чорна фасоля зовсім ушкодженя як також і жито, котре зчаснїшого заїду пцило підчас морозу. (Весна там — як звісно — у вересни, а зима в червни і липни, однак і в зимі приморозки лучають ся звичайно лиш малі, над ранками, а в полуднє там звичайно і в зимі є тепло). Бараблї місцями

пропали, діткнена також пшениця, вино і овочі. — Так отже сего року закартувала собі природа з нашими селянами, що втікли до «теплого краю» і пісала їм там на сьвіжі засіви сильний мороз, який зварив всі плоди. — Додати ще треба, що також і «енергічних» ексекторів т. зв. «кобраторів» знайшли там наші селяни. Ось жалують ся наші люди з кольонії А. Кандідо — в дописи до тойж «Gazet-и» — на дуже строге стягане податку шкільного. Івана Банаха хотів «кобратор» аліцитувати за 3 мільрейн податку шкільного, котрий через карні кошти зріс до 100 мільв. До тогож був сей податок і заплачений!.. А відки має кольоніст взяти гроші, сли не має де продати своїх продуктів? Се просто нельогічно жадати від него яких небудь грошевих оплат, не даючи ему ринку збуту продуктів! — Зарібок там нема ніяких.

— **Найбільші гарнізони Австро-Угорщини.** Відень як столиця держави є найбільшим єї гарнізоном з 25 1/2 батальонами, 10 ескадронами, 22 батеріями, 11 компаніями кріпосної артилерії і 5 батальонами крайвої оборони. В Будапешті стоїть 18 батальонів, 6 ескадр, 18 батерій, 4 комп. кріпосної артилерії і 5 комп. піонерів, відтак 3 батальони і 3 ескадрони крайвої оборони. Третім найбільшим гарнізоном в Австрії є Львів, що містить в собі 14 батальонів, 6 ескадр, 11 батерій, 3 батальони та 3 ескадр. крайвої оборони. Відтак слідуєть після чисельности військової залози: Прага, Ярослав (8 батальонів, 3 ескадр, 3 батерій, 1 комп. кріпосної артилерії і 2 батал. крайвої оборони), Оломунець, Градец, Берно, Терезієнштадт, Темешвар, Кенігретц і Аграм. В трох найбільших гарнізонах командантми міста є генерали, у всіх прочих «Platzkommandant амп» є штабові офіцари. Найбільшими кавалерійними гарнізонами (числячи крайву оборону) є Штокенав з 12, Відень, Краків і Вельс з 10, Львів і Будапешт з 9 і Ниредьгаза з 8 ескадронами. Гарнізони найсильніші в технічній війска мають Корнайбург з 12, Перемишль з 10 і Кльостернайбург з 7 компаніями.

— **Сигналізоване полудня.** Технічний департамент львівського магістрату виготовив проєкт сигналізованя 12-ої години в полудне гарматним вистрілом з цитаделі. Обсерваторія з політехніки давала би знак на цитаделю, а цитаделя оповіщала би полудень мешканцям міста. Кошти обчислено на 500 К річно, а справа прийде нід на ради міської ради.

— **Залюблений фризирерки.** Пятнадцяти-літній фризирерський помічник, Йосиф Малецький, не мав щастя в любови. Наперед залюбив ся в 11-літній учениці Марії Ф. донці львівського кушця і переслідував єї на кождім кроці. Зате батько, інтролігатор, укарав єго так прамірно, що залюблений син постановив більше не жити. Дійсно, в ліску т. зв. «Кайзервальд», пострілав ся з револьвера в вересни. Недосвідний самоубійник вилічив ся з рани, а рівночасно з свого нахилу до панночки М Загорів, натомість ще більшою любовю до єї сестри, 14-літньої Клявдії. Дожидав що дня на неї, як ішла до школи, на розі улиці і вдовольняв ся тим, що вклонив ся своєму ідеалови глибоко. Та дівчина не дуже мабуєт приймала заяви єго симпатій любовно, бо оноді Малецький звирив ся своєму приятелеви, що себе і «Дзюню» застрілять. Свій намір пробував недосвідний коханець виконати оноді рано. Заждав на дівчину на улиці Театральній, напротив польської катедрі, і в хвили, коли єго минала, вистрілів до неї. Куля хибила, свиснувши дівчині коло уха і раніла переходячого другою стороною улиці гімназьяльного ученика Нагорьяка. Тоді напасник утік до канцелярії, де кинув револьвер на сходи і вибіг назад на улицю, удаючи, що про нічо не знає. Та сьвідки події віддали єго в руки поліції, котра відставила нещасливого коханця до арешту.

— **Замах на єпископа.** Дневник «Застава» доносить, що на єпископа Змеяновича в Камочі хтось вжонав замах, іменно стрілив в почи до вікна сьвітлиці, де сидів єпископ. Куля продірала одіж єпископа, але єго не ранила.

— **Похід духоборців.** Тисячі членів релігійної секти «духоборців» виемігрувало з Росії до Канади і там поселили ся переважно в Мінтобі і східній Ассінібоа. В одній місцевости мешкало яких 2.000 сих сектарів. Спершу не зле поводилося поселенцям: Побудували собі доми і господарили. Та з часом їх релігійні строгі практики забрали їм стілько часу, що не вєспіли обробити рілі в властивім часі і між ними настав голод і нужда. В наслідок сего 2.000 духоборців з жінками і дітьми вибрали ся в дорогу без цілі, а як деякі з них казали — до «обіцяної землі», а по дорозі мали стрігити Спасителя! Мимо холоду і голоду духоборці зробили кілька сот миль в напрямі до Вінніпегу. По дорозі померло кількадесят жінок і сотки дітей, лише мушци держали ся кріпко. Майже поло вина подорожних йшла босо, хоч на дворі був мороз; духоборцям не вільно носити скіряних черевиків, лише кальоші. Фармери старали ся помочи збідженим духоборцям, але щож, коли они крім ярвинних страв нічого не приймали, бо релігія забороняє їм їсти мясо, молоко, а навіть

овочі. Найбільший хлопів мало з ними правительство. Оно не дозволило духоборцям на дальшу подорож до Вінніпегу. Подорожних обставило коло Йорктави війском і приказало їм поселити ся на тім місци. Один з старших сектарів, Симеон Смоленський, ходив до Йорктави просити о дозвіл на дальшу подорож, «бо — як казав — Господь відкрив перед ними правду, яку они мають голосити по цілім сьвітї». Та урядники не повірили Смоленському і не пустили духоборців в дорогу до Вінніпегу.

— **Землетрясеня і вибухи вульканічні.** Після вістий, які наспіли з Австралії, було там в послідних часах пять сильних землетрясень, котрі зрушили цілу полудневу Австралію і змінили значно єї поверхню. В сторонах Кларендона проявляло ся землетрясенє дивним дивом в правильних відступах часу через цілий тиждень. В многих сторонах наробило землетрясенє великої шкоди. Часть полуднево-східного побережа підняла ся на кілька стів в гору. То землетрясенє дало ся почути також в Новій Зеландії і в Гватемалі. В наслідок вибуху вулькану Санта Марія в Гватемалі згнуло дуже багато людий. Вибух зничив місцевости: Пальм, Ст. Філіппе, Колумбія і Коненак. Всі плянтації в сторонах сего вулькана знищені, а шкоди виносять понад 6 міль. долларів.

— **Значені риби.** Заряд королівського інституту біологічного на острові Гельголанд, в цілі слідження мандрівки морських риб, вилонив значне число риб, назначив їх буквами «Н. 02» і впустив назад до моря. Таблички з буквами прикріплено рибам коло хвоста. Заряд повідомив заравом про се всі рибачці товариства над Північним морем і просив, аби доношено ему про спійманє значених риб.

— **Катастрофа підчас торжества виборчого в Новім Йорку.** В Америці є такий звичай, що день виборів чи то громадских чи до парламенту люди сьвяткують якби яке сьвято і роблять великі паради. Дня 4. с. м. вибрано демократичного кандидата, Грета, і він заповів з нагоди свого вибору великі штучні огні, котрі вільно кождому безплатно оглядати. Розуміє ся, що всі прихильники Грета вже на кілька днів перед виборчим сьвятом робили штучним огням велику рекламу, отже й не дивота, що вечером аїбрало ся на призначенім на огні місци звиш 40 тисячів людий. Підчас тих штучних огнів мали також стріляти тяжкими бомбами із шісдесяти моздрів, котрі уставлено в три ряди. Коли мали стріляти з першого моздря, він експлодував в страшний «носіб», а кусні єго розлетіли ся на всі боки та покалічили людий. Але на тім не скінчило ся. В наслідок страшного потрясеня воздуха перевернув ся перший ряд моздрів і часть з них вистрілила, а рівночасно стали й другі розпукати ся, експлодувати. Бомби і кусні моздрів розлітали ся на всі боки, а наконець експлодували ще й моздрі в двох дальших рядах. Зробив ся страшний переполох. Бомби і кусні моздрів сипались мовби град на публику, котра не знала в першій хвили, як ратувати ся. Одні кинулись на других, почали толочити ся, і хто був сильніший, перевертав безглядно других. Якийсь чоловік навіть револьвером робив собі дорогу. Аж коли 800 людий кінної поліції силомца розігнали людий, настав снокій і тоді показала ся катастрофа в цілім своїм обемі: 12 людий лежло трупом, декотрі з них зовсім на кусні роздерті а потолочені ногами так, що представляли лиш одну масу, 82 людий було тяжко покалічених, але ще жили. Легко ранених було кілька сот.

— **Три золоті весіля.** В французькім селі Берріс, в департаменті Фіністер, відбуло ся оноді рідке торжество. Три брата Геменер обходили рівночасно золоті весіля. Брати числять 82, 78 і 70 літ, а їх жінки 80, 79 і 70. Перед 50 літими всі три пари одного дня повінчані. Тенер же они всі здорові і брали живу участь в торжествах в їх честь уряджених.

— **По чім пізнати генерала?** Одна з російских часописий подає отсю комічну подію, що приключила ся в казаньскім полку: Генерал, переглядав раз полк кавказких піхотинців, а що неадждав на погі, то перехилив ся з боку на бік. При однім з салдатів, що своєю фізіогномією не зраджував ні найменшої інтелігенції, генерал заупит глянув тупо на генерала і відповів: «По гузниках». А ще по чім, питає генерал і з нетерпеливости бе себе по ногах тростинкою. Салдат думав хсьпильку і оглядав генерала від ніг до голови. Несподівано лице єму прояснило ся і відповів: «Ще потім, ваше превосходительство, шо слабі на ноги бувають». Настала тишина. Генерал глянув на окружаючих єго офіцерів, але на їх лицах не замітив ні сліду іронічної насмішки.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

Дня 15. падолиста 1902. заведено наново загальний рух на просторони між страциями Гвіздичів-Кохавина і Стрий на шляху державної залізницї Стрий-Ходорів в окрузі ц. к. Дирекції залізниць державних в Станиславові поїздами особовими 3312 зі Стрия і 3311 з Гвіздичова-

Кохавина. Розклад їзди поїздів особових згаданого шляху оповіщено вже афішами, а іменно в табелі Vб. як також в II зпйтку кишеневого плану їзди важного з 1. мая 1902.

Дня 10. с. м. отворено в окрузі ц. к. Дирекції залізниць державних в Пільні залізницю льокальну Радоїц-Дунав зі стациями Радоїц, Рогозец, Олешав і Дунав і перестанками Гестоб, Завербрун і Тіфенбах. Стация уряджено для загального руху, а перестанки тільки для руху особового і обмеженого пакункового. Перевіз матерьялів вибухових заборонений.

Перестанок Цігельгітен на шляху Марієнбад-Карльсбад поміж стациями Тенелец і Аук-Піркенгамер отворено дня 9. падолиста с. р. для руху особового і пакункового. Білети продає ся на перестанку.

— **Вісти з перемискої єпархії.** Канон. інституцію одержали: оо. Григ. Іваницький на Олешпцку Волю, Мих. Турьянський на Городище і Ник. Гичко на Шандровець. — До канон. інституції візвані: оо. Петро Лучечко на Мигову, Анаг. Хиляк на Хирвику і Ор. Гуатишак на Полкині. — Презенту на парохію Любині одержав о. Григ. Макар. — Завідательства парохій одержали: оо. Ал. Коцюба в Полянї і Мих. Дуркот в Сокалі. — Управителем сокальського деканата іменований о. Мих. Миколаевич з Скоморох. — О. Ал. Саноцький увільнений від конкурсового іспита. — Речинець до рукополаганя назначено на день 9. грудня. Просьби треба вносити до 1. грудня.

Наука, штука, література.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В четвер, 20. падолиста «великий концерт фільгармонійний» при сьвучасті Регіни Пінкертівної, кольоратурової сьпівачки, прімадонни опери «de la Scala» в Медіолянї. Програма: I. 1. Бізет: Увертура «Вітчизна». 2. Saint-Saens: «Молодість Геракля». 3. Донісетті: Рондо з опери «Луція з Лямермору» відсьпіває в тов. орх. Регіна Пінкертівна. — II. 1. Дворжак: Симфонія «З нового сьвіта». 2. а) Мозарт; ария з опери «Don Giovanni»; б) Жюрдаві: «Caro mio ben» (з р. 1743); в) Шопен: Мазурка: «Люби мене», відсьпіває Регіна Пінкертівна. — III. 1. Россіні: Каватіна з оп. «Цирулик Севільський» відсьпіває в тов. орх. Регіна Пінкертівна. 2. Гольдмарк: пригровка до опери «Heimchen an Herd».

Телеграми.

Жидачів, 18. падолиста. При нинішнім доповняючім виборі посла до державної ради з округа Стрий-Жидачів-Дрогобич, віддано важних голосів 181. З того одержав о. Давидяк 115 голосів, а гр. Старженський 66.

Дрогобич, 18. падолиста. При нинішнім доповнячім виборі посла бере участь 250 виборців. В старостві великий рух. Перебіг виборів спокійний. Виборчих гисн повно. Приїхали ту також пос. др. Король і редактор «Галічаніна» Маркоф. До год. 1. м. 45 одержав гр. Старженський 125 голосів а о. Давидяк 67.

Відень, 18. падолиста. На нинішнім засіданю палати послів, по відчитаню інтерпелаций і внесень, продовжує ся дискусія в справі наглих внесень про вибори з дільницї «Фаворітен». Промовляє генеральний бесідник п. Шумаєр.

Відень, 18. падолиста. Легка недиспозиция цїсаря вже, як здає ся, проминула. Мимо того цїсар остає ще кілька днів в Шенбруні.

Загреб, 18. падолиста. З вчерашнім днем знєсено стан облоги і сейчасові суди, заведені дня 3. вересня с. р. в Загребі і в повіті Сеневет.

Софія, 18. падолиста. Утворив ся вже новий кабинет з Даневом на чолі.

Новий Йорк, 18. падолиста. Після телеграфічного довесеня з острова Гаваї, почав вибухати там вулькан Кілауеа.

Віндзор, 18. падолиста. Король Едвард прибув ту вчера о 7. год. вечером, а в чверть години пізійше приїхав португальський король. Оба королі відїхали сейчас на замок.

Відень, 18. падолиста. При вчерашнім тягненю 3-процентових льосів Тов-а кред. земского І емісії (з 1880) упала головна виграна 90.000 К на с. 268 ч. 81; 4.000 К виграла с. 582 ч. 57; по 2.000 К с. 2823 ч. 49 і с. 3244 ч. 39.

